

'Buddenbrooks' revisited

Verfilming boek Thomas Mann komt naar Nederland

Achtergrond - 26 maart 2009

(26 maart 2009) Wie hét boek van een van de grootste Duitse literatoren vertaalt naar het witte doek, bemoeit zich met nationaal erfgoed. Regisseur Heinrich Breloer durfde het aan met Thomas Manns *Die Buddenbrooks - Verfall einer Familie*. Maar hij was niet de eerste.

De gewezen literatuurcriticus Breloer is een groot bewonderaar van het werk van Mann. In 2001 verfilmde hij voor tv in drie delen de lotgevallen van de schrijver en zijn familie in 'Die Manns' en won daarmee meerdere prijzen.

De roman *Buddenbrooks* speelt zich af in het negentiende-eeuwse Lübeck en vertelt het verhaal van vier generaties van de gelijknamige koopmansfamilie. Breloer slaat de eerste generatie over, waardoor zijn verfilming zich vooral richt op de ondertitel van Manns werk, *Verfall einer Familie*.

Verval

Het verval van de familie begint met de dood van *pater familias* Jean Buddenbrook. De oudste zoon Thomas erft het zakenimperium en doet er alles aan om de toekomst van de firma veilig te stellen temidden van moordende concurrentie. Deze last trekt een zware wissel op zijn leven en dat van zijn gezin. Zijn jongere broer Christian blijkt ongeschikt voor het vak en slijt zijn dagen in casino's tussen dames van lichte zeden.

Zus Anthonie offert haar grote liefde op om op aandringen van haar vader op stand te trouwen. Haar huwelijk met een Hamburgse koopman strandt, nadat hij alleen geïnteresseerd bleek in haar bruidsschat. De tweede keer huwt ze wel uit liefde, maar ook dat huwelijk loopt uit op een mislukking. Thomas' zoon Hanno blijkt muzikaal erg begaafd, maar niet bekwaam voor het koopmansmetier. De familiefirma is geen lang leven meer beschoren.

Breloers interpretatie van Manns Nobelprijswinnende roman uit 1901 is de vierde verfilming van het boek. In 1923 bezocht Thomas Mann zelf in Berlijn de eerste, van regisseur Gerhard Lamprecht in Berlijn. "Ongelukkig", zo luidde het besmukte oordeel van de schrijver.

Mann overleed in 1955, vier jaar te vroeg om de volgende poging mee te maken. Regisseur Alfred Weidemann gebruikte de roman als basis voor een

amusementsfilm zonder artistieke pretenties, bedoeld voor het grote publiek.

Heimatfilms

Zijn 'Buddenbrooks' paste prima in het West-Duitse bioscoopprogramma van de jaren vijftig, dat was gevuld met zorgeloze Heimatfilms, waarvan de populariteit tijdens het *Wirtschaftswunder* tot grote hoogten steeg. Hierdoor rept Weidemanns film nauwelijks over het economische verval van de familie. De bezoekers moesten de bioscoop vooral met een goed gevoel verlaten.

De derde vertolking was trouwer aan Manns verhaal. Franz Peter Wirth verfilmde in 1979 voor de tv nauwgezet de lotgevallen van de vier generaties Buddenbrook. De verhaalstructuur werd daarbij niet afgestemd op de maatschappelijke situatie of de smaak van het grote publiek. De serie werd vervolgens elf weken lang op prime time uitgezonden op de West-Duitse televisie en kreeg lovende kritieken.

Daar wringt bij de critici van 2009 de schoen. Waarom moest *Die Buddenbrooks* wéér worden verfilmd, zo vraagt *Der Spiegel* zich af. Was het tv-feuilleton uit 1979 niet afdoende? Zijn er geen andere thema's die de Duitse cinema na recente kassuccessen als 'Das Leben der Anderen' en 'Der Baader Meinhof Komplex' op de kaart kunnen zetten?

De belangrijkste aanleiding voor deze 16 miljoen euro kostende film is het aandringen van Breloer zelf. "*Buddenbrooks* is voor mij op meerdere vlakken mijn eigen geschiedenis", vertelde de regisseur bij de Duitse première in december vorig jaar. "Thomas, Christian en Hanno Buddenbrook, in verschillende fases van mijn leven heb ik met ieder van hen meegeleefd."

'Onverminderd actueel'

Volgens Breloer is het verhaal van Thomas Mann ook na ruim honderd jaar onverminderd actueel. "Het boek en dus ook de film laat zien waaruit mensen hun kracht putten en waaraan ze ten onder gaan, wanneer ze opgeven. Ook de geschetste familiesituatie met de lastige kinderen is nog steeds erg herkenbaar."

De *Frankfurter Allgemeine Zeitung* trekt de woorden van Breloer in twijfel: "Wie heeft er tegenwoordig nog last van paternalistische vaders, van gearrangeerde huwelijken of geschonden familie-eer?" Het "filmische vuurwerk", een spectaculaire vormgeving, moet het gebrek aan inhoud daarom maskeren, zo concludeert de krant.

Het is de vraag hoeveel bezoekers de kritiek van het dagblad zullen delen. Want Breloers filmepos mist in de bioscoop zijn overrompelende uitwerking niet. Kosten

noch moeite zijn gespaard om de kijker de sfeer van het negentiende-eeuwse Lübeck te laten proeven.

Historische sfeer

Met computeranimaties is de Hanzestad, die hevig leed onder geallieerde bombardementen tijdens de Tweede Wereldoorlog, virtueel weer in oude luister hersteld. Ook de kostuums zijn met oog voor historische precisie een belangrijk sfeerelement. Wel jammer dat Breloer de Amsterdamse scènes op locatie schoot in het Belgische Brugge.

Breloers interpretatie van de *Buddenbrooks* is een familiesaga zoals Thomas Mann het heeft bedoeld. Dit leidt in ieder geval niet tot een compacte film. Hoewel de regisseur de eerste generaties Buddenbrooks overslaat, heeft hij zo'n drie uur nodig om de familieverwikkelingen van de laatste drie geslachten inzichtelijk te maken.

'Buddenbrooks' is een kundig gemaakt kostuumdrama, dat nergens onderdoet voor de talloze voorbeelden van dit genre uit vooral Groot-Brittannië. Of de film op den duur net als het boek de status van nationaal erfgoed verwerft, is te betwijfelen. Maar na drie uur vooral visuele verwennerij en een belangrijke bijrol voor de Nederlandse acteur Fedja van Huet, zullen weinigen daar om malen.

'Buddenbrooks' draait vanaf 9 april in de [Nederlandse bioscopen](#).

Zie ook:

[Officiële Nederlandstalige site van de film](#)

[Distributeur Cinemien](#)

[Het Buddenbrookhuis in Lübeck](#)

Afbeeldingen:

[dpa/Picture Alliance](#)

[Warner Pictures](#)

[wikipedia.org](#)

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/772/buddenbrooks-revisited>